

Violència domèstica i delinqüència contra les dones

2013/2014

Codi: 100464

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500257 Criminologia	OB	3	2

Professor de contacte

Nom: Encarnación Bodelón González

Correu electrònic: Encarna.Bodelon@uab.cat

Utilització d'idiomes

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Algun grup íntegre en anglès: No

Algun grup íntegre en català: Sí

Algun grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

Haver cursat primer 1 i 2 curs

Objectius

Les violències familiars i contra les dones són unes de les formes més serioses de delictes. L'objectiu general de l'assignatura és entendre les característiques específiques d'aquestes formes de vulneracions dels drets de les persones, així com conèixer els mecanismes d'intervenció de forma integral.

Els objectius específics són: conèixer l'epistemologies explicatives de les violències envers les dones i de les violències en l'àmbit de les relacions familiars; entendre la intervenció del sistema penal com una part del conjunt d'intervencions que es porten a terme des de les polítiques públiques, les seves característiques i conseqüències; i, introduir la perspectiva de gènere com a marc de referència en les intervencions contra les violències envers les dones.

Competències

- Criminologia
- Accedir i interpretar les fonts de dades sobre la criminalitat.
- Analitzar el conflicte i la criminalitat utilitzant les teories criminològiques i els seus fonaments psicològics i sociològics.
- Demostrar que es comprenen els models de prevenció i intervenció de la criminalitat més adequats per a cada problema específic.
- Demostrar que es comprenen les teories criminològiques.
- Demostrar que es coneix la diversitat de polítiques criminals per afrontar la criminalitat i els seus diferents fonaments.
- Dissenyar una recerca criminològica identificant l'estratègia metodològica adequada als objectius plantejats.
- Formular hipòtesis de recerca en l'àmbit criminològic.
- Identificar els recursos socials existents per intervenir en el conflicte i en la criminalitat.
- Redactar un treball acadèmic.
- Relacionar-se respectuosament amb persones.
- Tenir capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Transmetre oralment les idees a una audiència.
- Treballar de manera autònoma.
- Treballar en equip i en xarxa.

- Utilitzar les tècniques d'avaluació del risc i les necessitats criminògenes d'una persona per determinar la proposta d'intervenció.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar amb criteri científic les informacions obtingudes en les bases de dades criminològiques.
2. Aplicar amb precisió els models de prevenció en situacions concretes de criminalitat.
3. Aplicar de manera eficaç els fonaments de les diferents polítiques criminals en l'activitat professional.
4. Aplicar el coneixement científic criminològic per analitzar la delinqüència.
5. Aplicar les teories criminològiques.
6. Escollir de manera adequada el recurs social per a cada cas d'intervenció professional.
7. Inferir els models d'intervenció en funció d'una avaluació de necessitats prèvia eficaç.
8. Redactar correctament cada un dels apartats d'un projecte de recerca criminològica.
9. Redactar un treball acadèmic.
10. Relacionar-se respectuosament amb persones.
11. Tenir capacitat d'anàlisi i síntesi.
12. Transmetre oralment les idees a una audiència.
13. Treballar de manera autònoma.
14. Treballar en equip i en xarxa.
15. Utilitzar la metodologia d'investigació necessària en funció de la recerca criminològica plantejada.

Continguts

1. Introducció al concepte violència.
 - 1.1. Regles relacionades a la violència
 - 1.2. Construcció social i normes
 - 1.3. Violència i context social
 - 1.3.1. Respostes socials i respostes estructurals (Exemple: El síndrome del SAP)
2. Tipologia de la violència de gènere en la parella.
 - 2.1. Elements per a l'identificació
 - 2.1.1. Estereotips de gènere
 - 2.3. Mites sobre la violència contra les dones
3. Models explicatius i conceptes teòrics de la violència de gènere en la parella.
 - 3.1. La construcció de les masculinitats sexistes i la violència.
4. Vincles afectius i les relacions de maltracta: agressor i víctima
 - 4.1. Factors a tenir en compte al moment de realitzar programes de prevenció de la violència masclista.
5. Un problema global: la lluita contra les violències envers les dones a nivell internacional.
 - 5.1. La violència envers les dones en les resolucions i declaracions de la ONU.
 - 5.3. Iniciatives del Consell d'Europa i Unió Europea
 - 5.4. Lleis contra les violències envers les dones i violència domèstica a Amèrica Llatina i Europa.
6. Les dades sobre la violència de gènere.

6.1. Les enquestes de victimització: Espanya i Catalunya.

6.2. Les dades judicials.

6.3. Les dades qualitatives.

7. La legislació contra les violències envers les dones a Espanya i Catalunya.

7.2. La Ley Orgánica 1/2004, de 28 de diciembre, de Medidas de Protección Integral contra la Violencia de Género.

7.3. La legislació autonòmica en matèria de violència envers les dones

7.4. La llei 5/2008, del 24 d'abril, del dret de les dones a eradicar la violència masclista.

8. El desenvolupament de les polítiques públiques contra la violència de gènere i masclista.

8. 1. Evolució de les polítiques públiques en matèria de violències sexistes

8.2. Els plans contra la violència de gènere i les violències masclistes.

8.3. Els protocols d'intervenció i els seus àmbits.

9. Les pràctiques en l'àmbit de l'administració de justícia.

9.1. Les experiències de les dones en l'administració de justícia.

9.2. Mites sexistes en l'administració de justícia.

10. Intervencions amb dones que han patit violències masclistes

10.1. La diversitat de les violències

10 2. La diversitat de les dones

10.3. Conseqüències en les dones i les/els menors

10.4. Bones pràctiques professionals.

Metodologia

La metodologia combinarà les classes teòriques, amb els seminaris i les activitats formatives a l'aula

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Avaluació escrita individual	9	0,36	4, 6, 13
Classe teòrica	18	0,72	1, 2, 3, 5
Seminari	18	0,72	2, 3, 4, 6
Treballs individuals	75	3	3, 5, 7, 9, 13

Tipus: Supervisades			
Treball en grup	30	1,2	10, 12, 14, 15

Avaluació

Avaluació

El model d'avaluació es continuada. El professorat valorarà la participació i els treballs grupals i individuals, tornarà corregits els materials amb propostes de millora. Els treball individuals són 2. En el seminari s'avaluaran la participació i els treballs grupals.

1. Condicions per a ser avaluat

Assistència d'un 100% a les classes i Participar activament en les classes, així com confeccionar els treballs individuals.

2. Requisits per a superar l'assignatura

Cal tenir un nota mínima de 5 en cadascuna de les tipologies d'activitats que conformen l'avaluació.

3. Recuperacions

Si un/a alumne no supera alguna de les activitats tindrà una possibilitat de recuperar. La recuperació del treball de grup i la participació es farà durant les setmanes lectives. El treball individual i la prova avaluadora durant les setmanes de recuperació

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Participació i debats	10%	0	0	10, 11, 12, 14
Prova individual	40%	0	0	2, 6, 7, 9, 11, 13
Treballs individuals	50%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 8, 9, 15

Bibliografia

L'alumnat tindrà a la seva disposició un conjunt de materials d'obligatòria lectura per cada tema.

La preparació dels treballs individuals i treballs grupals requerirà el treball amb les lectures recomanades.

BIBLIOGRAFIA OBLIGATÒRIA

1) ONU, (2006), Estudio a fondo sobre todas las formas de violencia contra la mujer. Informe del Secretario General (pp. 15-27)

2) CGPJ, (2012), DATOS ESTADISTICOS JUDICIALES EN APLICACIÓN DE LA L.O. 1/2004. RESUMEN DE LOS 7 AÑOS (DATOS DESDE JULIO 2005 A JUNIO 2012).

3) La llei 5/2008, del 24 d'abril, del dret de les dones a eradicar la violència masclista.

4) Bodelón, Encarna, (2012), "El tratamiento de la violencia machista en los expedientes judiciales de Barcelona", en: Bodelón, Encarna, Violencia de género y las respuestas de los sistemas penales, Editorial Didot, Buenos Aires (pp. 197-235).

- 5) Paloma Marín, (2011), "El mite de les denúncies falses", en : Dones Juristes, JORNADES: "LLEI 1/04 DE MESURES INTEGRALS CONTRA LA VIOLÈNCIA DE GÈNERE. ANÀLISI DE SIS ANYS D'APLICACIÓ". Barcelona 2 i 3 de juny de 2011, www.donesjuristes.com
- 6) Beiras, A. & Cantera, L. (2012). "Violencia, subjetividades y masculinidades. Reflexiones dirigidas a la intervención con hombres violentos". Psicología comunitaria internacional. Aproximaciones a los problemas sociales contemporáneos. Vol. II. Puebla: Editorial UIP.
- 7) Bodelón, Encarna. (2002). " El feminismo ante la violencia de género", in: García Inda, A. (coord.), Género y Derechos Humanos. Zaragoza: Editores Mira, p. 339-349.
- 8) Cantera, L. (1999). Te pego porque te quiero. La violencia en la pareja. Barcelona: UAB.
- 9) Cantera, L. (2002). "Violencia Doméstica". Lectora, 8. Págs. 71-77
- 10) Meza de Luna, María Elena (2010). Estereotipos de Violencia en el conflicto de Pareja. Tesis Doctoral. UAB: Bellaterra.
- 11) Observatorio estatal de violencia sobre la mujer (2010). Informe del grupo de trabajo de investigación sobre el supuesto síndrome de alienación parental. Madrid.

BIBLIOGRAFIA GENERAL

- Amnistía Internacional (2007). Pongan todos los medios a su alcance, por favor. Dos años de Ley Integral contra la Violencia de Género. Madrid.: Amnistía Internacional.
- Añón, María. José., Mestre, Ruth, (2005) "Violencia sobre las mujeres: discriminación, subordinación y derecho" en: Boix, J., Martínez, E., La nueva ley contra la violencia de género. Madrid:lustel.
- Beiras, A. & Cantera, L. (2012). "Violencia, subjetividades y masculinidades. Reflexiones dirigidas a la intervención con hombres violentos". Psicología comunitaria internacional. Aproximaciones a los problemas sociales contemporáneos. Vol. II. Puebla: Editorial UIP.
- Bosch, E., Ferrer, A. (2002). La voz de las invisibles. Las víctimas de un mal amor que mata. Madrid. Ed. Cátedra. Col. Feminismos.
- Bodelón, Encarna. (2002). " El feminismo ante la violencia de género", in: García Inda, A. (coord.), Género y Derechos Humanos. Zaragoza: Editores Mira, p. 339-349.
- Bodelón González, Encarna, Encarna (2008), "La violencia contra las mujeres y el derecho no androcéntrico: pérdidas en la traducción jurídica del feminismo", en Lorenzo P., Maqueda, M. L. y Rubio A. (coords.), Género, Violencia y Derecho, Tirant lo blanch, Valencia, ps. 275-300.
- Bodelón González, Encarna (2012), "Políticas Públicas contra la Violencia patriarcal en España y Brasil", R. EMERJ, V.15, nº 57, edición Especial, Río de Janeiro.
- Bodelón González, Encarna (2012), Violencia de género y las respuestas de los sistemas penales, Ediciones Didot, Buenos Aires.
- Cala, María Jesús (2011), La renuncia a continuar el procedimiento judicial en mujeres víctimas de violencia de género: un estudio en la comunidad autónoma de Andalucía, en http://www.observatorioviolencia.org/upload_images/File/DOC1331115205_2012-3_01_TEMA_A_FONDO_Renuncia-al-proceso.pdf
- Calvo, Manuel. (2005), "Evaluación de la respuesta jurídica frente a la violencia de género. Análisis de la ley orgánica 1/2004, de Medidas de Protección Integral contra la violencia de Género", Cuadernos Penales José María Lizón, 17-54.
- Cantera, L. (1999). Te pego porque te quiero. La violencia en la pareja. Barcelona: UAB.

Cantera, L. (2002). "Violencia Doméstica". Lectora, 8. Págs. 71-77

Cantera, L. (2005). La violència a casa. Caixa Sabadell. Barcelona.

Dobash, Emerson, Dobash, Russell. (1992). Women, violence and Social Change. London: Routledge.

Fernández-Bauzó, E.; Román, F.; Cruz, E. González-Armenteros, J. & Ávila, M. (2003). Masculino que ninguno: Una perspectiva sociopersonal del género, el poder y la violencia. Santo Domingo. Editora Centenario.

Ferreira, Gabriela. (1992). Hombres violentos, mujeres maltratadas: aportes a la investigación y tratamiento de un problema social. Buenos Aires: Editorial Sudamericana.

Ferrer Pérez, Victòria, Bosch, Esperanza, "Los mitos románticos en España" , Boletín de psicología, Nº. 99, 2010, págs. 7-31.

[Gracia Ibáñez, Jorge](#), El maltrato familiar hacia las personas mayores. Un análisis sociojurídico, Prensas Universitarias de Zaragoza, 2011.

Gil Ruiz, Juana Maria, (2007). Los diferentes rostros de la violencia de género, Dykinson, Madrid.

Larrauri, Elena. (2007). Criminología crítica y violencia de género, Trotta, Madrid.

las relaciones familiares. Barcelona: Paidós.

Laurenzo, Patricia. (2004). "El nuevo delito de violencia doméstica", en Artículo 14. Sevilla.

Lorente, Miguel (2001). Mi marido me pega lo normal. Agresión a la mujer: realidades y mitos. Editorial Ares y Mares, Barcelona

Maqueda, María Luidia (2006). "La violencia de género: entre el concepto jurídico y la realidad social", Artículo 14, p. 4-16.

Meza de Luna, María Elena (2010). Estereotipos de Violencia en el conflicto de Pareja. Tesis Doctoral. UAB: Bellaterra.

Osborne, Raquel (Ed.). (2001). La violencia contra las mujeres. Realidad social y políticas públicas. Madrid: UNED.

Rubio, Ana (coord.) (2004). Análisis jurídico de la violencia contra las mujeres. Sevilla. Instituto Andaluz de la Mujer. Serie Estudios n. 18.

Roca, Neus y Masip, Júlia (2011), Intervención grupal en violencia sexista, Herder, Barcelona

Ruiz-Jarabo Consuelo, Blanco Pilar, (coord) (2005)[La violencia contra las mujeres : prevención y detección : cómo promover desde los servicios sanitarios relaciones autónomas, solidarias y gozosas](#), Ed. Díaz de Santos, Madrid.